

Araştırma Makalesi
10.34108/eujhs.1695763

Künye:

Cilt: 35(1)

Yıl: 2026

Sayfa: 168-177

 Gülşen ULAŞ KARAAHMETOĞLU^a
 Filiz ÖZEL ÇAKIR^{b*}

^aDr. Öğr. Üyesi, Kastamonu
Üniversitesi,

gulsenulas37@hotmail.com

^bDoç. Dr., Kastamonu Üniversitesi,

filiz.ozel@kastamonu.edu.tr

*Sorumlu Yazar

Geliş Tarihi: 12/05/2025

Kabul Tarihi: 30/03/2026

Atıf:

Ulaş Karahmetoğlu, G., Özel Çakır,
F., Hastaların Hemşirelik Bakımını
Algılayışlarının İncelenmesi. *Sağlık
Bilimleri Dergisi*, 2026; 35(1):168-
177.

[https://doi.org/10.34108/eujhs.
1695763](https://doi.org/10.34108/eujhs.1695763)

Hastaların Hemşirelik Bakımını Algılayışlarının İncelenmesi

Öz

Günümüzde, hastaların hemşirelik bakımı ile ilgili algılamaları, bakımda odaklanılması gereken temel nokta olarak belirtilmekte ve bakımın hastanın bakış açısı ile görülmesinin önemli olduğu düşünülmektedir. Bu araştırma, hastaların hemşirelik bakımını algılayışlarını belirlemek amacıyla yapılmış olan, tanımlayıcı-kesitsel tipte bir araştırmadır. Araştırma, Temmuz-Kasım 2023 tarihleri arasında yapılmıştır. Araştırmanın evrenini Kastamonu Fizik Tedavi ve Rehabilitasyon ve Kastamonu Eğitim ve Araştırma Hastaneleri'nde yatan hastalar oluşturmuştur. Araştırmanın örneklemini araştırmaya gönüllü olarak katılmayı kabul eden 354 hasta oluşturmuştur. Araştırmanın verileri, tanımlayıcı özellikler formu ve Hastanın Hemşirelik Bakımını Algılayışı Ölçeği kullanılarak toplanmıştır. Araştırmada elde edilen veriler IBM SPSS for Windows V23.0 programı kullanılarak analiz edildi. Verilerin değerlendirilmesinde tanımlayıcı istatistiksel yöntemler, Kolmogorov-Smirnov testi, t-testi, tek yönlü ANOVA testi ve post-hoc analizi olarak Tukey testi uygulandı. Araştırmada, katılımcıların %42.9'unun 46-55 yaş aralığında, %58.2'sinin kadın ve %31.1'i ilkökul mezunu olduğu belirlenmiştir. Hastaların Hastanın Hemşirelik Bakımını Algılayışı Ölçeği'nden aldıkları puan ortalamaları 69.49 ± 7.25 'dur. Araştırmada, katılımcıların %55.1'inin daha önce hastanede yattığı, %63.8'inin kronik bir hastalığı bulunmadığı, %80.5'inin refakatçisinin bulunmadığı ve %35.6'sının dahiliye kliniğinde tedavi gördüğü belirlenmiştir. Hastaların %97.5'inin ise hemşirelerin hastalara yeterli zaman ayırdığını, %96.6'sının hemşirelerin hastalara yeterli bilgi verdiğini belirttiği ve %50.3'ünün aldığı hemşirelik bakımını iyi olarak değerlendirdiği saptanmıştır. Araştırma, daha iyi hemşirelik bakımı almak için katılımcıların %13.3'ünün hemşirelerin hastaları ile daha fazla ilgilenmeleri, %24.6'sının hemşire sayısının artırılması ve %9.0'unun taburculuk eğitimi verilmesi gerektiğini bildirmektedir. Araştırma sonucunda, hastaların Hemşirelik Bakımını Algılayışı Ölçeği'nden ortalamasının üzerinde puan aldıkları görülmüştür. Bu nedenlerle hastaların daha iyi hemşirelik bakımı almaları için hemşire sayısının artırılması ve hemşirelere yönelik hizmet içi eğitimlerin verilmesi önerilebilir.

Anahtar kelimeler: Bakım, hasta, hemşirelik, hemşirelik bakım algısı.

Investigation of Patients' Perception of Nursing Care

Abstract

Today, patients' perceptions of nursing care are stated as the main point to focus on in care and it is considered important to see the care from the patient's perspective. This study is a descriptive cross-sectional study conducted to determine patients' perceptions of nursing care. The research was conducted between July and November 2023. The population of the study consisted of patients hospitalized in Kastamonu Physical Therapy and Rehabilitation, Kastamonu Training and Research Hospitals. The sample of the study consisted of 354

Screened by

 iThenticate
for Authors & Researchers

Except where otherwise noted, content
in this article is licensed under a
Creative Commons 4.0 International
license. Icons by Font Awesome.

patients who voluntarily agreed to participate in the study. The data of the study were collected using the descriptive characteristics questionnaire form and the Patient's Perception of Nursing Care Scale. The data obtained in the study were analyzed using the IBM SPSS for Windows V 22.0 program. Descriptive statistical methods, the Kolmogorov-Smirnov test, t-test, the one-way ANOVA test, and the Tukey test as a post-hoc analysis were applied in the evaluation of the data. In the study, 42.9% of the participants were between the ages of 46-55, 58.2% were female, and 31.1% were primary school graduates. The mean score of the patients on the Patient's Perception of Nursing Care Scale was 69.49 ± 7.25 . In the study, it was determined that 55.1% of the participants had been hospitalized before, 63.8% did not have a chronic disease, 80.5% did not have a companion, and 35.6% were treated in the internal medicine clinic. It was determined that 97.5% of the patients stated that the nurses allocated enough time to the patients, 96.6% stated that the nurses provided sufficient information to the patients, and 50.3% evaluated the nursing care received as good. In the study, 13.3% of the participants reported that nurses should pay more attention to their patients, 24.6% reported that the number of nurses should be increased, and 9.0% reported that discharge training should be provided in order to receive better nursing care. The research results showed that patients scored above average on the Patient's Perception of Nursing Care Scale. For these reasons, it is recommended that the number of nurses be increased and in-service training be provided for nurses so that patients receive better nursing care.

Keywords: Care, patient, nursing, nursing care perception.

Giriş

Bakım, hemşirelik disiplininde temel bir kavramdır.¹ Günümüzde hızla gelişen bilim ve teknoloji tıpta önemli ilerlemelere neden olmaktadır.² Bunun nedeni, hastaların tıbbi tedavilerine daha fazla dahil olma isteği ve aynı zamanda daha iyi sağlık hizmeti deneyimleri, daha tatmin edici tıbbi tedavi ortamları, daha dost canlısı sağlık profesyonelleri ile daha güvenli ve daha verimli tıbbi hizmetler almayı beklemeleridir.³ Hastaların bu beklentilerinin karşılanmasında hemşirelere büyük sorumluluklar düşmektedir. Çünkü, hemşirelerin hastalarla etkileşim, hastanın korunması ve savunmasına yönelik görevleri vardır.⁴ Ayrıca, hastaların yüksek kalitede hizmet alma hakkı vardır ve tüm ilgili hemşireler bu hedefi kolaylaştırmaktan sorumludur. Çoğu ülkede, hastanelerin akreditasyonu ve derecelendirmesi hemşirelik bakımından ve kalitesinden etkilenir.⁵ Hemşirelik hizmetlerinin kalitesi hastaların iyileşmesini hızlandıran ana faktörlerden biridir.⁶ Hemşireler hastalara tedavi bakım hizmetlerinin büyük oranını sağladığından, hizmet kalitesinin iyileştirilmesinde önemli bir rol oynarlar.⁷ Hemşirelik bakımı hastalar ve aileler için büyük önem taşıdığından, hemşire ve hastaların bakım davranışına ilişkin algıları arasındaki uyumu incelemek, sağlık kuruluşlarının olumlu hasta ve aile deneyimlerini belirlemesi açısından önemlidir.⁸ Alikari ve ark.'nın hastaların ve hemşirelerin bakım davranışlarını ve iki grup arasındaki olası farklılıkları incelemek amacıyla yaptıkları çalışmada, hemşireler için en önemli bakım davranışlarının saygı, mahremiyet ve onur ve hastalar için ise en önemli bakım davranışlarının bilgi, beceri ve güvenlik olduğu saptanmıştır.⁹ Gülen ve Zaybak'ın hastalar ve hemşireler tarafından hemşirelik bakım kalitesinin algılanmasını belirlemek amacıyla yaptıkları çalışmada ise, hastaların ve hemşirelerin bakım algı puanlarının ortalamasının üzerinde ve hastaların bakım kalitesi ölçeği puanlarının hemşirelerin puanlarından yüksek olduğu belirlenmiştir.¹⁰ Bu konuda literatür incelendiğinde; bakıma yönelik araştırmaların artmasına rağmen ülkemizde hasta bakım algısına yönelik araştırmaların yetersiz olduğu belirlenmiştir.¹¹ Ancak, hastaların hemşirelik bakımını algılamalarının periyodik olarak değerlendirilmesi bakımın nitelikli bir biçimde ve doğru şekilde yapılandırılması açısından önemlidir.¹² Tüm bunlardan yola çıkılarak, bu araştırma hastaların hemşirelik bakımını algılayışlarının incelenmesi amacıyla planlanmıştır.

Araştırma sorusu: Hastaların hemşirelik bakımını algılama durumları nedir?

Gereç ve Yöntem

Araştırmanın Türü

Araştırma, hastaların hemşirelik bakımını algılayışlarının incelenmesi amacıyla tanımlayıcı-kesitsel olarak yapıldı.

Araştırmanın Evren ve Örneklemi

Araştırma, ülkemizin kuzeybatı bölgesinde bulunan bir ilimizdeki eğitim ve araştırma hastanesi ile fizik tedavi ve rehabilitasyon merkezinde, Temmuz-Kasım 2023 tarihleri arasında gerçekleştirildi.

Araştırmanın evrenini, eğitim ve araştırma hastanesi ile fizik tedavi ve rehabilitasyon merkezinde tedavi gören hastalar oluşturdu. Araştırmanın örnekleme, G*Power 3.1. İstatistik programı kullanılarak hesaplandı. Programda, tek yönlü varyans analizi baz alınarak, 0.05 anlamlılık düzeyi %90 güç ve orta etki (0.25) ile örneklem büyüklüğü 338 hasta olarak belirlendi. Araştırma, araştırmaya gönüllü olarak katılmayı kabul eden 354 hasta ile gerçekleştirildi. Bu çalışma için Kastamonu Üniversitesi Klinik Araştırmalar Etik Kurulu'ndan (30/01/2023 tarih ve sayı: 2023-KAEK-10) izin alındıktan sonra, katılımcıların da onayı alınarak veriler toplanmıştır. Araştırmada yer alan hastaların dâhil edilme kriterleri: araştırmaya katılmaya gönüllü olma, hastanede yatarak tedavi görme, hastanede yatış süresinin en az 72 saat kalmış olma, iletişime ve iş birliğine açık olma, psikiyatrik öyküsü olmama, iletişim problemi olmama ve 18 yaşından büyük olma olarak belirlendi.

Veri Toplama Araçları

Araştırmanın verileri, tanımlayıcı özellikler formu ve Hastanın Hemşirelik Bakımı Algılayış Ölçeği (HHBAÖ) kullanılarak toplandı.

Tanımlayıcı Özellikler Formu

Araştırmacılar tarafından hazırlanan 17 sorudan oluşan form: cinsiyet, yaş, eğitim durumu, mesleği, yattığı klinik, gelir durumu, refakatçi bulundurma durumu, refakatçi kalma durumu, kronik hastalık varlığı, hastane deneyimi olup olmadığı ve aldığı bakımdan memnuniyetini içeren sorulardan oluşmaktadır.

Hastanın Hemşirelik Bakımı Algılayış Ölçeği (HHBAÖ)

Bu ölçek ilk olarak 2001 yılında Dozier ve ark.¹³ tarafından geliştirilmiş olup Türkiye'deki geçerlilik ve güvenilirlik çalışması 2006 yılında Çoban¹⁴ tarafından yapılmıştır. Likert tipi 15 sorudan oluşan ölçekte toplam puanlar 100 üzerinden değerlendirilmiştir. Ölçekten en az 15, en fazla 75 puan alınabilmektedir. Elde edilen puanın yüksek olması, memnuniyetin artması anlamına gelmektedir. Türkçe geçerlik ve güvenilirlik çalışmasında Cronbach alfa değeri 0.92 olarak bulunmuştur. Çalışmamızda Cronbach alfa değeri 0.95 olarak hesaplandı.

Veri Toplama Araçlarının Uygulanması

Uygulamadan önce hastalara araştırmanın amacı, araştırmaya katılmanın gönüllük esasına dayandığı, katılımlarını herhangi bir noktada sonlandırabilecekleri, verdikleri bilgilerin araştırma dışında kullanılmayacağı, anketlere isim yazmanın gerekli olmadığı gibi açıklamalar yapıp, varsa soruları yanıtladıktan sonra araştırmaya katılımları konusunda onamları alındı. Bir soru formunun uygulanma süresi ortalama 15-20 dakika olarak belirlendi.

Verilerin Analizi

Araştırmada elde edilen veriler SPSS (Statistical Package For Social Sciences for Windows v.23.0, SPSS Inc. Chicago, IL) programı kullanılarak analiz edildi. Normal dağılım varsayımı için Kolmogorov-Smirnov Testi uygulandı. Ölçek puanının normal dağılım varsayımını sağlamadığı Kolmogorov-Smirnov testi ile belirlendi ($p < 0.05$). Ancak yalnızca p değeri yeterli olmadığından çarpıklık-basıklık değerleri incelendi. Ölçek puanlarının çarpıklık ve basıklık değerleri -1.96 ile +1.96 arasında bulundu. Bu nedenle, tanımlayıcı özellikler ve hemşirelik bakımı algılayış ölçek puanlarının karşılaştırılmasında parametrik testler kullanıldı. İki bağımsız grup arasında puanlara göre farklılık olup olmadığı bağımsız iki örneklem t testi ile incelendi. İki'den fazla bağımsız grup arasında puanlara göre farklılık olup olmadığı Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) ile incelendi, hangi gruplar arasında farklılık olduğuna ise Tukey Testi ile bakıldı. Geçerlilik ve güvenilirlik için Cronbach's α katsayıları hesaplandı. Etki büyüklüğünü hesaplamak için Eta kare ve Cohen's d katsayıları kullanıldı. Elde edilen bulgular %95 güven aralığında %5 anlamlılık düzeyinde değerlendirildi.

Bulgular

Katılımcıların %42.9'u 46-55 yaş aralığında, %58.2'si kadın, %31.1'i ilköğretim mezunu, %44.9'u ev hanımı, %84.2'si evli, %85.3'ünün gelir durumu orta düzeyde, %48.3'ü ilde yaşamakta ve %93.8'ünün sosyal güvencesi bulunmaktadır (Tablo 1).

Tablo 1. Katılımcıların tanıtıcı özelliklerinin dağılımı (n=354)

Değişken	n	%
Yaş		
18-25	50	14.1
26-35	73	20.6
36-45	79	22.3

46-55	152	42.9
Cinsiyet		
Kadın	206	58.2
Erkek	148	41.8
Eğitim durumu		
Okur-yazar	33	9.3
İlkokul	110	31.1
Ortaokul	70	19.8
Lise	93	26.3
Üniversite	48	13.6
Meslek		
Ev hanımı	159	44.9
Çiftçi	24	6.8
İşçi	62	17.5
Serbest meslek	27	7.6
Memur	42	11.9
Diğer (emekli, öğrenci, çalışmıyor)	40	11.3
Medeni durum		
Evli	298	84.2
Bekar	56	15.8
Gelir durumu		
Kötü	8	2.3
Orta	302	85.3
İyi	44	12.4
Yaşanılan yer		
Köy	65	18.4
İlçe	118	33.3
İl	171	48.3
Sosyal güvence durumu		
Var	332	93.8
Yok	22	6.2

Katılımcıların HHBAÖ ölçeğinden aldıkları puan ortalamaları 69.49 ± 7.25 olup hemşirelik bakımı ile ilgili olumlu tutuma sahip oldukları görülmektedir (Tablo 2).

Tablo 2. Katılımcıların HHBAÖ puanlarının dağılımı (n=354)

	Median	Mean	Sd	Min-max	Cronbach's α
HHBAÖ (15 madde)	73.00	69.49	7.25	30 - 75	0.95

Sd: Standart sapma, Min: Minimum, Max: Maksimum

Katılımcıların %55.1'i daha önce hastanede yatmış, %63.8'inin kronik bir hastalığı bulunmamakta, %80.5'inin refakatçisi bulunmakta, %35.6'sı dahiliye kliniğinde tedavi görmektedir. Hastaların %97.5'i hemşirelerin hastalara yeterli zaman ayırdığını, %96.6'sı hemşirelerin hastalara yeterli bilgi verdiğini belirtmekte ve %50.3'ü aldığı hemşirelik bakımını iyi olarak değerlendirmektedir (Tablo 3).

Tablo 3. Katılımcıların hastane deneyimleri ile ilgili özelliklerinin dağılımı (n=354)

Değişken	n	%
Daha önce hastaneye yatma durumu		
Evet	195	55.1
Hayır	159	44.9
Kronik hastalık durumu		
Evet	128	36.2
Hayır	226	63.8
Refakatçi bulunma durumu		
Evet	285	80.5
Hayır	69	19.5
Tedavi alınan klinik		
Dahiliye	126	35.6
Cerrahi	97	27.4
Doğum	51	14.4
Fizik tedavi	80	22.6
Hemşireler hastalara yeterli zaman ayırıyor mu?		
Evet	345	97.5
Hayır	9	2.5
Hemşireler hastalara yeterli bilgi veriyor mu?		
Evet	342	96.6
Hayır	12	3.4
Genel olarak aldığınız hemşirelik bakımı nasıl değerlendiriyorsunuz?		
Çok iyi	158	44.6
İyi	178	50.3
Orta	18	5.1

Daha iyi hemşirelik bakımı almak için katılımcıların %13.3'ü hemşirelerin hastaları ile daha fazla ilgilenmeleri, %29.7'si hastalara hoşgörülü ve saygılı olmaları, %13.8'i hasta psikolojisinden anlamaları ve %1.7'si tedavileri zamanında yapmaları gerektiğini belirtmektedir. Ayrıca %24.6'sı hemşire sayısının artırılması, %19.8'i hemşirelerin eğitim seviyelerinin yüksek olması ve %9.0'u taburculuk eğitimi verilmesi gerektiğini bildirmektedir (Tablo 4).

Tablo 4. Hastaların daha iyi hemşirelik bakımı almak için beklentilerinin dağılımı (n=354)

Değişken	n	%
Hemşireler hasta ile daha fazla ilgilenmeli	47	13.3
Hastalara hoşgörülü ve saygılı olmalı	105	29.7
Hemşire sayısı artırılmalı	87	24.6
Tedaviler zamanında yapılmalı	6	1.7
Hemşireler hasta psikolojisinden anlamalı	49	13.8
Hemşirelerin eğitim seviyeleri yüksek olmalı	70	19.8
Taburculuk eğitimi verilmeli	32	9.0

*Birden fazla seçenek işaretlenmiştir.

Hastaların yaşları, eğitim durumları, mesleği, medeni durumu, gelir durumu ve yaşadıkları yer ile HHBAÖ puan ortalamaları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulundu ($p<0.05$). 18-25 yaş

aralığında olanların puanlarının 36-45 ve 46-55 yaş aralığında olanların puanlarından düşük olduğu belirlendi. Üniversite mezunu olanların puanlarının diğerlerinden ve ortaokul mezunlarının puanlarının ilkokul mezunlarının puanlarından düşük olduğu saptandı. Emekli, öğrenci, çalışmayanların bulunduğu gruptakilerin puanlarının ev hanımı, çiftçi ve işçilerin puanlarından; memurların puanlarının ev hanımlarının puanlarından düşük olduğu belirlendi. Bekar olanların evli olanlardan, gelir durumu iyi olanların geliri orta düzeyde olanlardan ve ilde yaşayanların köyde yaşayanlardan puanlarının düşük olduğu saptandı. Katılımcıların cinsiyet ve sosyal güvence durumları ile HHBAÖ puan ortalamaları arasında anlamlı bir fark bulunmadı ($p>0.05$) (Tablo 5).

Tablo 5. Ölçek puan ortalamalarının katılımcıların tanıtıcı özelliklerine göre dağılımı (n=354)

Değişken	n	HHBAÖ Mean ± SD	Test / p / Etki Değeri
Yaş			
18-25	50	65.42 ± 9.43	F=8.661 / 0.000 η ² = 0.069 1<3, 1<4
26-35	73	68.64 ± 8.00	
36-45	79	69.76 ± 6.82	
46-55	152	71.11 ± 5.57	
Cinsiyet			
Kadın	206	69.68 ± 7.65	t=0.581 / 0.561
Erkek	148	69.23 ± 6.68	
Eğitim Durumu			
Okur-yazar	33	71.24 ± 8.92	F=12.273 / 0.000 η ² = 0.123 5<1, 5<2, 5<3, 5<4, 3<2
İlkokul	110	71.92 ± 5.25	
Ortaokul	70	68.43 ± 6.44	
Lise	93	69.66 ± 5.89	
Üniversite	48	63.98 ± 9.96	
Meslek			
Ev hanımı	159	71.03 ± 5.90	F=6.460 / 0.000 η ² = 0.085 6<1, 6<2, 6<3, 5<1
Çiftçi	24	72.13 ± 4.79	
İşçi	62	69.68 ± 5.96	
Serbest meslek	27	67.07 ± 7.53	
Memur	42	67.43 ± 7.35	
Diğer (emekli, öğrenci, çalışmıyor)	40	65.33 ± 11.45	
Medeni Durum			
Evli	298	70.27 ± 6.31	t=4.752 / 0.000 Cohen's d= 0.579
Bekar	56	65.39 ± 10.11	
Gelir Durumu			
Kötü	8	64.88 ± 14.92	F=9.838 / 0.000 η ² = 0.053 3<2
Orta	302	70.19 ± 6.76	
İyi	44	65.59 ± 7.24	
Yaşanılan yer			
Köy	65	70.94 ± 6.36	F=3.299 / 0.038 η ² = 0.018 3<1
İlçe	118	70.11 ± 7.45	
İl	171	68.52 ± 7.33	
Sosyal güvence durumu			
Var	332	69.40 ± 7.03	t=0.975 / 0.330
Yok	22	70.95 ± 10.12	

Sd: Standart sapma, F: ANOVA testi, t: t-testi, η²: Eta kare

Hastaların daha önce hastaneye yatma, kronik hastalığa sahip olma durumları, tedavi aldığı klinik, hemşirelerin hastalara yeterli zaman ayırma, yeterli bilgi verme durumları ve aldıkları hemşirelik bakımını değerlendirme düzeyleri ile HHBAÖ puan ortalamaları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulundu ($p<0.05$). Daha önce hastaneye yatma durumu olanların, kronik hastalığa sahip olanların, hemşirelerin hastalara yeterli zaman ayırdığını ve yeterli bilgi verdiğini düşünenlerin puanlarının diğerlerinin puanlarından yüksek olduğu saptandı. Cerrahi kliniğinde tedavi alanların puanlarının dahiliye ve fizik tedavi kliniğinde tedavi alanların puanlarından düşük olduğu belirlendi. Genel olarak aldığı hemşirelik bakımını orta düzeyde değerlendirenlerin puanlarının diğerlerinin puanlarından ve iyi düzeyde değerlendirenlerin puanlarının çok iyi olarak değerlendirenlerin puanlarından düşük olduğu belirlendi. Katılımcıların refakatçi bulundurma durumları ile HHBAÖ puan ortalamaları arasında anlamlı bir fark bulunmadı ($p>0.05$) (Tablo 6).

Tablo 6. Ölçek puan ortalamalarının katılımcıların hastane deneyimlerine göre dağılımı (n=354)

Değişken	n	HHBAÖ Mean ± SD	Test / p / Etki Değeri
Daha önce hastaneye yatma durumu			
Evet	195	70.74 ± 6.29	t=3.636 / 0.000 Cohen's d= 0.383
Hayır	159	67.97 ± 8.05	
Kronik hastalık durumu			
Evet	128	71.13 ± 5.97	t=3.226 / 0.001 Cohen's d= 0.370
Hayır	226	68.57 ± 7.75	
Refakatçi bulunma durumu			
Evet	285	69.69 ± 7.16	t=1.057 / 0.291
Hayır	69	68.67 ± 7.62	
Tedavi alınan klinik			
Dahiliye	126	70.21 ± 6.69	F=3.851 / 0.010 η ² = 0.032 2<1, 2<4
Cerrahi	97	67.52 ± 8.68	
Doğum	80	70.85 ± 6.42	
Fizik tedavi	51	69.35 ± 6.14	
Hemşireler hastalara yeterli zaman ayırıyor mu?			
Evet	345	70.06 ± 6.11	t=10.318 / 0.000 Cohen's d= 2.149
Hayır	9	47.89 ± 13.25	
Hemşireler hastalara yeterli bilgi veriyor mu?			
Evet	342	70.14 ± 5.99	t=10.102 / 0.000 Cohen's d= 1.763
Hayır	12	51.17 ± 13.99	
Genel olarak aldığınız hemşirelik bakımı nasıl değerlendiriyorsunuz?			
Çok iyi	158	72.68 ± 3.85	F=86.301 / 0.000 η ² = 0.330 2<1, 3<1, 3<2
İyi	178	68.22 ± 6.48	
Orta	18	54.17 ± 12.55	

Sd: Standart sapma, F: ANOVA testi, t: t-testi, η²: Eta kare

Tartışma

Bakım kavramı, hemşirelik pratiğinin temelini oluşturmaktadır.⁹ Hemşirelik bakımı hastaların beklenti ve gereksinimleri karşılamakla kalmaz aynı zamanda tedaviye uyum, sağlığın geliştirilmesi ve bakımın sağlanmasında da önemlidir.¹⁵ Hastaların aldıkları hizmete ilişkin algısı, verilen hizmet süreci ile ilgili görüş veya değerlendirmeleri esas alınarak ölçülmektedir.¹⁶ Özellikle, kronik hastalıkların etkin yönetimi hayati önem taşıdığından, hastalar kronik hastalıklarının neden olduğu tüm değişiklikleri anlamalı, kabul etmeli ve bunlara uyum sağlamalıdır.¹⁷ Araştırmamızda hastaların HHBAÖ ölçeğinden aldıkları puanların ortalamasının üzerinde olduğu görülmüştür. Aynı zamanda, hastaların çoğunluğunun hemşirelerin hastalara yeterli zaman ayırdığı, hemşirelerin hastalara yeterli bilgi verdiği ve aldığı hemşirelik bakımını iyi olarak değerlendirdiği belirlenmiştir. Ayrıca, hastalar kaliteli hasta bakımı hakkında düşüncelerini de ifade etmişlerdir. Literatür incelendiğinde benzer sonuçlara sahip

araştırmaların olduğu görülmüştür. Arslan ve ark.'nın hastaneye yatan hastaların hemşirelik bakımını algılayışlarını belirlemek amacıyla aynı ölçek ile yaptıkları çalışmada, hastaların hemşirelik bakımından memnuniyetlerinin orta düzeyde olduğu belirlenmiştir.¹⁷ Karakaş ve Avşar'ın hastanede yatan hastaların hemşirelik bakımını algılayışı ile yalnızlık düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi amacıyla aynı ölçek ile yaptıkları çalışmada ise, ölçek puanının ortalamasının üstünde olduğu belirlenmiştir.¹⁸ Aydın ve Kaşıkçı'nın yatarak tedavi gören hastalarla aynı ölçek ile yaptıkları çalışmada, hastaların hemşirelik bakımını algılayış puanının ortalamasının üzerinde olduğu belirlenmiştir. Aynı çalışmada, hastaların %48.7'sinin aldığı bakımı iyi olarak değerlendirdiği de belirlenmiştir.⁴ Ayrıca, literatürde farklı kliniklerde yürütülen benzer sonuçlara sahip araştırmaların da olduğu görülmüştür. Özsoy ve ark.'nın cerrahi hastalarında aynı ölçek ile yaptıkları çalışmada, hastaların hemşirelik bakımından memnuniyetinin yüksek olduğu görülmüştür.¹⁹ Ongün ve Karadaş'ın cerrahi hastalarının bakım kalitesi algısı ve iyileşme kalitesi düzeyleri arasındaki ilişkinin belirlenmesi amacıyla aynı ölçek ile yaptıkları çalışmada, hastaların hemşirelik bakımını algı düzeyinin yüksek olduğu belirlenmiştir.²⁰ Özşaker ve ark.'nın cerrahi hastalarının hemşirelik bakımını algılayışını ve memnuniyet düzeylerini belirlemek amacıyla aynı ölçek ile yaptıkları çalışmada, hastaların hemşirelik bakımını algılama düzeylerinin yüksek olduğu belirlenmiştir.²¹ Akışık ve Atay'ın dahili ve cerrahi kliniklerinde yatan hastaların hemşirelik bakım algılarını incelemek amacıyla aynı ölçek ile yapılan çalışmada, hemşirelik bakımını algılayış ölçeği puanının ortalamasının üzerinde olduğu bulunmuştur.¹² Kersu ve ark.'nın farklı ölçeklerle yaptıkları çalışmada ise, hastalar tarafından algılanan hemşirelik bakım kalitesi ve hemşirelik bakımı memnuniyet puanlarının yüksek olduğu belirlenmiştir.²²

Hasta-hemşire etkileşimi esnasında hastanın yaşı, eğitim düzeyi gibi sosyo-demografik özellikler ayrıca, hemşirelerden aldıkları duygusal destek, anlaşılır yanıtlar, her zaman ulaşılabilir olma gibi etmenler de hastaların hemşirelik bakımını algılamasında önem taşımaktadır.²³ Araştırmamızda, hastaların yaşları, eğitim durumları, mesleği, medeni durumu, gelir durumu ve yaşadıkları yer ile HHBAÖ puan ortalamaları arasında anlamlı bir ilişki saptanmıştır. Literatür incelendiğinde; Zhou ve ark.'nın Çin'in Guangdong Eyaletinde yaptıkları çalışmada, yatan hastaların çoğunluğunun kamu sağlık sistemindeki hasta merkezli bakımdan memnun oldukları ancak farklı sosyodemografik statüye sahip yatan hastalar arasında önemli bir tutarsızlığın olduğu saptanmıştır.²⁴ Benzer şekilde literatürde de farklı çalışmalarda sosyodemografik özelliklerin hasta algılayışlarını etkilediği belirlenmiştir. Arslan ve ark.'nın yaptıkları çalışmada, hastaların hemşirelik bakımını algılayış ölçeği puanları ile hastaların cinsiyet, meslek grubu ve gelir düzeyine göre istatistiksel olarak anlamlı derecede fark bulunmuştur. Aynı çalışmada, hastaların hemşirelik bakımını algılayış ölçeği puanları ile medeni durum, öğrenim durumuna göre anlamlı bir fark bulunmamıştır.¹⁷ Akışık ve Atay'ın yaptıkları çalışmada, hastaların yaşı ve eğitim durumları ile ölçek puan ortalamaları arasındaki farkın istatistiksel olarak anlamlı olduğu belirlenmiştir.¹² Özsoy ve ark.'nın yaptıkları çalışmada, hastaların bazı sosyo-demografik özelliklerine göre HHBAÖ toplam puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı fark olmadığı görülmüştür.¹⁹ Araştırmamızdan bu farklılıkların nedeni olarak farklı bölge ve özelliklere sahip hasta örnekleminin sebep olduğu düşünülmüştür.

Bireylerin bakım süreci ile ilgili algıları, bireyin özellikleri, deneyimi, inancı, bilgisi ve kurumdan/hizmetten beklentilerine göre farklılık göstermektedir.^{16,25} Araştırmamızda ayrıca, hastaların daha önce hastaneye yatma, kronik hastalığa sahip olma durumları, tedavi aldığı klinik, hemşirelerin hastalara yeterli zaman ayırma, yeterli bilgi verme durumları ve aldıkları hemşirelik bakımını değerlendirme düzeyleri ile HHBAÖ puan ortalamaları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur. Bunun nedeni olarak geçmiş deneyimlerin hastalık algılayışlarını etkilediği olarak düşünülmüştür. Literatürde ise, Arslan ve ark.'nın yaptıkları çalışmada, hastaların hemşirelik bakımını algılayış ölçeği puanları ile hastaların daha önce hastanede yatış sürelerine göre istatistiksel olarak anlamlı derecede fark bulunurken; kronik hastalığa sahip olma durumuna göre anlamlı bir fark belirlenmemiştir.¹⁷

Sonuç

Araştırma sonucunda, hastaların büyük çoğunluğunun hemşirelik bakım algılayışlarının yüksek düzeyde olduğu saptanmıştır. Ayrıca, hastaların hemşirelerin onlara yeterli zaman ayırdığını, yeterli bilgi verdiğini ve aldıkları hemşirelik bakımının iyi olduğunu ifade etmişlerdir. Araştırmamızda hastaların da belirttiği gibi, araştırma sonucunda hemşirelere yönelik hastaların daha iyi hemşirelik bakımı almak için hemşirelerin hastalarla daha fazla ilgilenmeleri, hastalara hoşgörülü ve saygılı olmaları, hasta psikolojisinden anlamaları, tedavileri zamanında yapmaları ve taburculuk eğitimi verilebilir. Ayrıca, yönetsel açıdan ise, hemşire sayısının artırılması ve hemşirelere yönelik hizmet içi eğitimlerin artırılması önerilebilir.

Hakem: Dış, Bağımsız.

Teşekkür: -

Beyanname:

1.Özgünlük Beyanı: Bu çalışma özgündür ve daha önce herhangi bir yerde yayımlanmamıştır. Bu çalışma herhangi bir tezden üretilmemiştir.

2.Yazar Katkıları: Fikir: GUK; Kavramsallaştırma: GUK, FÖÇ; Literatür Taraması: SÖŞ, DD, MD; Veri Toplama: DD, MD; Veri İşleme: DD, MD; Analiz: SÖŞ; Yazma – orijinal taslak: SÖŞ, DD, MD; Yazma – inceleme ve düzenleme: SÖŞ.

3.Etik Kurul İzni: Bu çalışma için etik kurul izni, Kastamonu Üniversitesi Klinik Araştırmalar Etik Kurulu'nun 30/01/2023 tarihli ve 2023-KAEK-10 sayılı kararı ile alınmıştır.

4. Finansman/Destek: Bu çalışma, herhangi bir finansman ya da destek almamıştır.

5.Çıkar Çatışması: Yazar, herhangi bir çıkar çatışması olmadığını beyan etmektedir.

6.Üretken Yapay Zeka Beyanı: Çalışmanın hiçbir safhasında yapay zekâ araçlarından faydalanılmamıştır.

7.Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları: Bu çalışma, Birleşmiş Milletler Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları'ndan aşağıdakilerle ilişkilidir.

KAYNAKLAR

1. Türk G, Oğurlu N. Perception of the care concept by nurses and the factors influencing their perception: A qualitative study. *J Educ Res Nur.* 2024;21(2):161-166. doi:10.14744/jern.2024.62362.
2. Güner A, Küdür Çırpan F, Atalan Özlen N. Yaşlı bakım hizmetleri. *J Health Serv and Educ.* 2019;3(1):1-6. doi:10.35333/JOHSE.2019.44.
3. OECD, 2017. Caring for quality in health: lessons learnt from 15 reviews of health care quality". Erişim adresi: <http://www.oecd.org/els/health-systems/Caring-for-Quality-in-Health-Final-report.pdf> (Erişim tarihi: 04.11.2024).
4. Aydın M, Kaşıkçı M. Hastaların hemşirelik bakımını algılayışları. *Hemşirelikte Araştırma Geliştirme Dergisi.* 2019;21(3):14-24.
5. Nomura AT, Pruinelli L, Da Silva MB, et al. Quality of electronic nursing records: the impact of educational interventions during a hospital accreditation process. *CIN: Comp Informa Nur.* 2018;36(3):127-132. doi:10.1097/CIN.0000000000000390.
6. Yusefi AR, Sarvestani SR, Kavosi Z, et al. Patients' perceptions of the quality of nursing services. *BMC Nurs.* 2022;21(1):131. doi:10.1186/s12912-022-00906-1.
7. Mollaoğlu M, Çelik P. Evaluation of emergency department nursing services and patient satisfaction of services. *J Clin Nurs.* 2016;25(19-20):2778-2785. doi:10.1111/jocn.13272.
8. Thomas D, Newcomb P, Fusco P. Perception of caring among patients and nurses. *J Patient Exp.* 2019;6(3):194-200. doi:10.1177/2374373518795713.
9. Alikari V, Gerogianni G, Fradelos EC, et al. Perceptions of caring behaviors among patients and nurses. *Int J Environ Res Public Health.* 2022;20(1):396. doi:10.3390/ijerph20010396.

10. Gülen D, Zaybak A. Hemşirelik bakım kalitesinin hasta ve hemşireler tarafından algılanması: Tanımlayıcı çalışma. *Türkiye Klinikleri J Nurs Sci.* 2023;15(1):108. doi:10.5336/nurses.2022-89802.
11. Gül Ş, Dinç L. Hastaların ve hemşirelerin hemşirelik bakımına yönelik algılarının incelenmesi. *Hacettepe Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Dergisi.* 2018;5(3):192-208.
12. Akışık Z, Atay S. Dahili ve cerrahi kliniklerde yatan hastaların hemşirelik bakım algıları. *Samsun Sağlık Bilimleri Dergisi.* 2022;7(3):743-756.
13. Dozier A, Kitzman H, Ingersoll G, et al. Development of an instrument to measure patient perception of the quality of nursing care. *Res Nurs Health.* 2001;24(6):506-517. doi:10.1002/nur.10007.
14. Çoban İG. *Hastanın hemşirelik bakımını algılayışı ölçeğinin geçerlilik ve güvenilirlik çalışması.* Atatürk Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Yüksek lisans tezi 2006, Erzurum.
15. Kol E, Geçkil E, Arıkan C, et al. Türkiye’de hemşirelik bakım algısının incelenmesi. *Acıbadem Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi.* 2017;2017(3):163-72.
16. Kütmeç Yılmaz C, Kara FŞ. The effect of spiritual well-being on adaptation to chronic illness among people with chronic illnesses. *Perspect Psychiatr Care.* 2021;57(1):318-325. doi:10.1111/ppc.12566.
17. Arslan C, Sobcalı S, Demirkan T. Hastaların hemşirelik bakımını algılayış düzeylerinin değerlendirilmesi. *Sağlık Bilimleri Üniversitesi Hemşirelik Dergisi.* 2022;4(3):129-132. doi:10.48071/sbuhemşirelik.1195723.
18. Karakaş E, Avşar G. Hastaların hemşirelik bakımını algılayışı ile yalnızlık düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Sağlık Bilimleri Dergisi.* 2024;33(1):90-97. doi:10.34108/eujhs.1160586.
19. Özsoy H, Çankaya A, Yavuz van Giersbergen M, Oruç M. Cerrahi hastalarının bakım algısı ve mahremiyet konusundaki deneyimleri. *YOBU Sağlık Bilimleri Fakültesi Dergisi.* 2023;4(1):22-31.
20. Ongün P, Karadaş A. Cerrahi hastalarının hemşirelik bakımını algısı ve iyileşme kalitesinin bazı değişkenlere göre incelenmesi. *Online Turkish Journal of Health Sciences.* 2023;8(4):448-454.
21. Özşaker E, Sevilmiş H, Özcan Y, Samast M. Cerrahi hastalarının hemşirelik bakımını algılayışı ve memnuniyet düzeyleri. *J Contemp Med.* 2021;11(1):110-117. doi:10.16899/jcm.711131.
22. Kersu Ö, Mert Boğa S, Köşgeroğlu N, et al. Cerrahi servislerinde yatan hastaların hemşirelik bakım kalitesi algılamaları ile memnuniyet durumları arasındaki ilişkinin belirlenmesi. *Koç Üniversitesi Hemşirelikte Eğitim ve Araştırma Dergisi.* 2020;17(1):32-39. doi:10.5222/HEAD.2020.032.
23. Bates R, Memel J. Florence Nightingale and responsibility for healthcare in the home. *Eur J Hist of Med Health.* 2021:1-26.
24. Zhou LM, Xu RH, Xu YH, et al. Inpatients' perception of patient-centered care in guangdong province, China: a cross-sectional study. *Inquiry.* 2021;58:469580211059482. doi:10.1177/00469580211059482.
25. Oren B, Zengin N, Yıldız N. The Turkish adaptation of scale to measure patient perceptions of the quality of nursing care and related hospital services: a validity and reliability study. *North Clin Istanb.* 2017;3(3):187-193. doi:10.14744/nci.2016.42650.

